

6 SIVISTYSTOIMI 2020

Sivistystoimi ylläpitää kouluverkkoa, joka pyrkii koulurakentamisvuosina 2019-2020 takamaan opetuksen hyvän laadun ja koulumaiset opetustilat oppilaille ja henkilökunnalle. Kunta vastaa itse esi-, perus- ja lukiokoulutuksesta. Kunta on mukana Järviseudun koulutuskuntayhtymässä, joka järjestää ammatillista koulutusta. Koulurakentamisen vuosina yhteistyötä tehdään myös kiinteistöjen ja kouluruokalan osalta. Kunnassa tarjotaan aamu- ja iltapäivätoimintaa kaikille 1-2 -luokkalaisille, jotka sitä tarvitsevat. Sen yhteydessä kouluilla järjestetään myös esikoululaisten hoito koulupäivinä.

Vapaa-aikatoimi on siirtynyt elinvoimapaalveluiden alle, mutta vapaa-aikatoimi on budjetoinnissa ja työnjohdollisesti edelleen osa sivistystoimea. Sivistystoimi järjestää eri-ikäisten vapaa-ajan ohjattua toimintaa Järvilakeuden kansalaisopiston ja Härmänmaan musiikkiopiston kautta.

Sivistystoimi vastaa perusopetuksen arvioinnista Opetushallituksen suosittelemien laatuksiteereiden avulla. Arvioinnin pohjalta valitaan joka lukuvuosi 2 – 3 koko koulutoimen kehittämiskohdetta ja koulut valitsevat niiden lisäksi vielä koulukohtaiset kehittämiskohteet. Vuonna 2018 tehtiin viimeisin kattava koko perusopetuksen laatuarvionti sekä pidettiin lukion arviointiseminaari.

Sivistystoimeen kuuluu myös kirjaston ylläpitäminen sekä kirjastoautopalvelu. Kirjasto on oleellinen osa viihtyisää ja palvelevaa kuntaa. Omatoimikirjasto lisää kuntalaisten palveluita.

Sivistystoimi toimii aktiivisesti niin lähialueiden kuin muiden kansallisten toimijoiden kanssa niin yhteisöllisessä, toiminnallisessa kuin kehittävässäkin yhteistyössä.

6.1 Sivistystoimen hallinto

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Sivistystoimen hallinto vastaa koulutoimen, kirjaston ja vapaa-ajan yleishallinnosta yhteistyössä kunnanviraston yleishallinto-osaston kanssa. Varhaiskasvatuksesta kunnan vastuulle kuuluvat erityisesti kiinteistöt ja elintarvikkeet; henkilökunnasta vastaa Kauhavan kaupunki.

Toiminnalliset tavoitteet:

Hallinto on vastuussa ja seuraa taloutta hankkeissa. Sivistystoimi vastaa kunnassa nuorisolain mukaisen nuorten ohjaus- ja palveluverkoston vetämisestä. Verkosto laajenee kunnan Lape-työryhmäksi. Kunta on mukana Lappajärven ja Järvi-Pohjanmaan yhteisessä Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluiden johtamisverkostossa, joka on samalla alueen Lape-ohjausryhmä. Yhteistyötä Järvi-Pohjanmaan kanssa kehitetään niin sote-palveluissa kuin oppilashuollossakin.

Vuoden 2020 toiminnan ja tavoitteiden pääpaino on uuden koulun. Kunnan investointirahoihin varataan määrärahat uuden koulun kalustamiseen sekä tvt-varustukseen. Sivistyslautakunta on päättänyt §23/2019, että se aloittaa selvityksen

Länsirannan koulun tulevaisuudesta ja opetustiloista. Samalla kannattaa selvittää myös Rantakankaan koulun tilanne.

Suunnitelmavuodet 2021 - 2022:

Opettajavirkojen ja päätoimisten tuntiopettajien määrä on koko ajan tarkastelun alla.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Uuden koulun kalusteiden kilpailutus	Kilpailutus ja uuden koulun kalustaminen	Laadukkaasti ja pedagogisesti hyvin kalustettu koulu
TVT-suunnitelman päivitys sekä uuden koulun TVT-suunnitelma ja kilpailutus	Uusi TVT-suunnitelma Uuden koulun TVT-suunnitelma sekä kilpailutus	Koko koulutoimen yhteinen TVT-suunnitelma on ottanut huomioon TVT:n kehittymisen sekä uuden OPS:n digitaaliset pedagogiset linjaukset
Selvitys kyläkouluista	Selvitys ja vaihtoehdot tehtynä	Uuden koulun valmistumisen myötä halutaan selvittää kyläkoulujen kohtalo, mikä vaikuttaa sitten tulevien vuosien taloussuunnitteluun.

6.2 Esi- ja perusopetus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lappajärvellä perusopetusta annetaan vain alaluokkaikäisille (0. – 6. –luokat) kahdessa koulussa (Länsiranta ja Rantakangas). Lappajärven yhteiskoulu tarjoaa opetusta niin alaluokkaikäisille (1. – 6. luokat + esikoululaiset) kuin myös yläluokkaikäisille (7. – 9. –luokat). Esikouluopetus järjestetään kouluilla joko omana ryhmänä tai 0. – 2.-luokassa. Koulurakentamisen vuosina yhteiskoulun oppilaita on siirrettyinä kuten jo lukuvuonna 2018-2019 koulukeskuksen tiloista Kivikoululle, Länsirannan ja Rantakankaan kouluille.

Toiminnalliset tavoitteet:

Koulujen toiminta on syksystä 2018 alkaen toiminut poikkeavasti koulukeskuksen vanhan puolen sulkemisen jälkeen. Noin puolet perusopetuksen oppilaista opiskelee tällä hetkellä joko kokonaan tai osittain väistötiloissa. Väistötiloissa opiskellaan koko kalenterivuosi 2020. Keväällä 2020 on suunniteltava huolellisesti syksyksi siirtyvät luokat ja se miten koulutyö jatkuu, kun opetus alkaa uudessa koulussa kesken lukuvuotta (opiskelijamäärät, muuttuvat luokkajaot kyläkouluilla, opettajien sijoittuminen ja niin edelleen).

Koulut ja henkilökunta tulee olemaan aktiivisesti mukana uuden koulun kalustuksen ja tvt-varustuksen suunnittelussa vuonna 2020. Vuoden 2020 aikana on saatava myös kuntoon koulun käsityötilat.

Vuoden 2020 aikana perusopetuksesta tulee jäämään viranhaltijoita eläkkeelle tai siirtyä todennäköisesti muihin tehtäviin. Auki tulevat virat tullaan laittamaan auki alkuvuodesta ja tärkeää on onnistua rekrytoinneissa. Keittiöhenkilökunnan määrä ja toiminta Jamin tiloissa tulee olemaan samanlaista vuoden 2020 kuin vuoden 2019, mutta muutospaineita systeemin muuttamiseksi on. Keittiöhenkilökunta pitää joka tapauksessa mitoittaa uutta koulua ja toimintaa varten.

Suunnitelmavuodet 2021 – 2022:

Uuteen kouluun ei viedä vanhoista rakennuksista mitään tavaraa mukana, joten joko vuoden 2020 tai vuoden 2021 talousarvioon on varattava normaalia suurempi summa niin oppikirjoihin kuin koulutarvikkeisiin. Liikuntatilat pitää viimeistään saada kuntoon niin koulujen kuin kuntalaisten käyttöön keskustan alueella.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
TVT-suunnitelman päivitys sekä uuden koulun TVT-suunnitelma ja kilpailutus	Uusi TVT-suunnitelma koko koulutoimessa Uuden koulun TVT-suunnitelma sekä kilpailutus	Koko koulutoimen yhteinen TVT-suunnitelma on ottanut huomioon TVT:n kehittymisen sekä uuden OPS:n digitaaliset pedagogiset linjaukset. Myös kyläkouluilla kehitetään tvt:aa ja yhteyksiä.
Positiivisen pedagogiikan käyttöönotto	Positiivisen pedagogiikan käyttöönotosta on tehty suunnitelma ja käyttöönotto on jo alkanut. Opettajakuntaa koulutetaan aiheesta.	Positiivisesta pedagogiikasta tulee osa koulujen toimintatapaa ja -kulttuuria. Huomaa hyvä - niin oppilaat kuin henkilökuntakin.

6.3 Peruskoulujen yhteinen ja muu toiminta

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Yhteiseen toimintaan kuuluu koulutoimessa järjestettävä erityisopetus sekä muu yhteinen toiminta, joista tärkeimpiä ovat koulukuraattori ja koulupsykologi. Samoja koulunkäynninohjaajia käytetään opetuksen tukena oppitunneilla, aamu- ja iltapäivätoiminnassa sekä esikoululaisten hoidossa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Erityisopetus ja oppilaiden tuki on järjestetty lv. 2018-2019 kolmen erityisopettajan ja koulunkäynninohjaajien avulla yksilöopetuksena tai integroituna. Lukuvuodelle 2019-2020 ei saatu rekrytoitua yhtä erityisopettajaa, erityisluokanopettajan virka saatiin täytettyä. Lukuvuosi 2019-2020 järjestetään välttämättömin tehostettu ja

erityinen tuki. Tuen järjestäminen tulee olemaan haasteellista. Koulupsykologipalvelut pyritään saamaan paremmalle tasolle yhteistyössä Järvi-Pohjanmaan perhekeskuksen kanssa.

Suunnitelmavuodet 2021 – 2022:

Erityisopetuksen järjestäminen organisoidaan uudelleen uuden koulun valmistuttua ja erityisopetuksen saadessa omat tilat. Myös aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittäminen on ajanjaksolla agendalla. Lukion erityisopetuksen organisoiminen on myös ajankohtaista.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Kolmiportainen tuki pystytään järjestämään jokaisella koululla	Joka koululla käy erityisopettaja. Ohjaajia on riittävä määrä.	Uuden opettajan rekrytoinnissa keväällä 2020 onnistutaan.

6.4 Lukiokoulutus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lukion tehtävä on tarjota laadukasta toisen asteen yleissivistävää koulutusta, joka antaa opiskelijoille hyvät oppimisedellytykset ja -tulokset sekä jatko-opintomahdollisuudet. Lukio tekee laajaa yhteistyötä eri toisen asteen toimijoiden kanssa niin paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin.

Toiminnalliset tavoitteet:

Lukioiden välillä tehty yhteistyö laajenee, kun keväällä 2020 toteutetaan Vaasan yliopiston ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun kanssa Korkeakoulut lukioon -teemaviikko. Viikon aikana korkeakoulut vierailevat lukiolla ja opiskelijat myös käyvät korkeakouluissa. Tavoitteena on luoda toiminnallinen ja opiskelutapoja ja -tekniikoita esittelevä kokonaisuus. Opiskelijat saavat mahdollisimman laajasti kosketuksen useaan koulutusalaan. Tämän hankkeen jälkeen mallia on tarkoitus laajentaa koko Etelä-Pohjanmaan alueelle saadun palautteen ja kehitystyön avulla.

Opiskelijarekrytointiin panostetaan vuosina 2019 - 2022. Uudet Matkaili&Palvelu- sekä luonnontieteellinen linja esitellään Geolukio-brändin avulla. Opiskelijoille tarjottavia etuja pidetään samoina tai tuodaan vielä lisää.

Valtakunnalliset lukion uudet opetussuunnitelmat julkaistaan marraskuussa 2019 ja niiden paikallinen käyttöönotto on 1.8.2021. Vuosi 2020 tulee olemaan LOPS-kehitysvuosi niin omalla lukiolla kuin yhteistyössä muiden lukioiden kanssa. Uuden lukiolain mukaan on mietittävä myös lukion erityisopetuksen järjestäminen.

Suunnitelmavuodet 2021 - 2022:

Opiskelijoita pitää saada muualtakin kuin oman kunnan alueelta.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Korkeakoulut lukioon -hanke toteutetaan	Yhteinen teemaviikko ja siitä saatu palaute	Uudenlaista yhteistyötä tehdään ja kokeillaan

ensimmäisen kerran yhteistyössä 6 lukion kesken		Vaasan yo ja SeAmkin kanssa. Hanke on koko Etelä-Pohjanmaan pilottikokeilu.
Lukion erikoistuminen	Yhteishaussa uusi kokonaisuus esillä; tavoite saada vuosina 2020-2022 noin 5 opiskelijaa muualta Mainosmateriaali käytössä	Lukiassa voi suorittaa Matkailu&palvelu - kokonaisuuden sekä Geolukion luonnontieteellisiä kursseja Aktiivinen markkinointi.
LOPS2021 eli uuden opetussuunnitelman teko	Paikallinen uusi LOPS otetaan käyttöön elokuussa 2021, joten vuosi 2020 on suunnitteluvuosi.	Opettajakunta tekee aktiivisesti uutta suunnitelmaa; mukana myös opiskelijat. Yhteistyötä tehdään 8 lukion yhteistyönä.

6.5 Ammatillinen ja muu koulutus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lappajärven kunta ostaa musiikkiopistopalvelut Härmänmaan musiikkiopistolta ja on mukana Järvilakeuden kansalaisopiston kannatusyhdistyksessä (puuttuu vielä).

Toiminnalliset tavoitteet:

Kunta ja koulut tarjoavat opistoille rajallisesti tiloja koulujen väistöjen ja koulukeskuksen vanhan puolen sulkemisen vuoksi. Tilojen löytymiseksi tehdään yhteistyötä. Härmänmaan musiikkiopisto tarjoaa ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta, joka antaa hyvän pohjan musiikin elinikäiseen harrastamiseen ja itseilmaisuun, sekä antaa valmiuksia musiikin ammattiopintoihin.

Vuonna 2020 Järvilakeuden kansalaisopisto kehittää edelleen kumppanuuksia ja kuntayhteistyötä. Toiminnassa huomioidaan etenkin yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen kanssa sekä opiston mahdollisuudet ottaa perinteisen kurssitoiminnan kehittämisen ohella vastuuta myös muusta hyvinvointia tukevasta uudenlaisesta toiminnasta.

6.6 Kirjastotoimi

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Kirjaston toiminta-ajatuksena on tarjota kuntalaisille tasapuolisesti tietoa, virkistystä, elämyksiä, ammattitaitoisen henkilökunnan palvelut sekä tilat ja kokoelmat opiskeluun ja tapahtumien järjestämiseen.

Toimipaikkoina ovat kirjasto ja kirjastoauto. Kirjasto on auki viitenä arkipäivänä viikossa ja kirjastoauto kiertää kolmena päivänä viikossa. Omatoimikirjasto on käytettävissä rekisteröityneille asiakkaille ma-pe klo 9-21 ja la-su klo 9-18.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoitteena on tarjota tasapuoliset kirjastopalvelut kaikille asiakkaille niin pääkirjastossa kuin kunnan reuna-alueilla kirjastoauton avulla. Kirjaston tarjoama omatoimiaika on lisännyt aukioloaika ja siten saavutettavuutta.

Haasteena on edelleen toimia nykyisissä tiloissa ja tavoitteena on saada suunnitelmavuosien aikana kirjastolle toimivat ja terveelliset tilat.

Suunnitelmavuodet 2021–2022

Erittäin tärkeänä tavoitteena on saada suunnitelmavuosien aikana myös kirjastolle toimivat, muunneltavat ja terveelliset sekä turvalliset tilat.

Omatomikirjastojen asiakkaiden kirjastonkäyttö ja asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen käyttämällä webprol -kysely- ja raportointisovellusta. Kysely voidaan toteuttaa jo keväällä 2019.

Kirjaston näkyvyyden lisääminen sekä Eepos -kimpan yhteisten palveluiden tunnetuksi tekeminen. Yksi esimerkki yhteisistä palveluista on Lukuliekki. Se on lukudiplomi, jonka tavoitteena on kannustaa kirjallisuuden pariin, ylläpitää lukuintoa sekä saada lapset ja nuoret nauttimaan hyvistä kirjoista ja tarinoista. Lukuliekki -lukudiplomia voi suorittaa esikoulusta peruskoulun 9. luokkaan saakka. Tavoitteena on lisätä kirjaston ja Eepos -kimpan esilläoloa eri medioissa. Lisäksi tavoitteena on saada Lukuliekki lukudiplomi käyttöönotetuksi esikoulussa ja kaikissa ala- ja yläkoululuokissa.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Uudet kirjastotilat	Kirjastopalveluiden tarpeiden huomiointi	Toimivat, muunneltavat ja terveet sekä viihtyisät kirjastotilat
Omatoimikirjaston asiakaskysely	Webprol -kysely- ja raportointisovellus ja sen antamat tulokset	Omatomikirjastojen asiakkaiden kirjastonkäyttö ja asiakastyytyväisyyskysely palvelun kehittämiseksi edelleen
Kirjaston näkyvyyden lisääminen sekä Eepos -kimpan yhteisten palveluiden tunnetuksi tekeminen ja käyttöönotto	Kirjaston ja Eepos -kimpan esilläolo eri medioissa. Lukuliekki lukudiplomin käyttöönotto esikoulussa sekä kaikissa ala- ja yläkoululuokissa	Kirjaston ja Eepos -kimpan tunnettuuden lisääminen ja Eepos – kimpan yhteisten palveluiden monipuolinen käyttö

Tilasto kirjastotoimesta:

	2012	2013	2014	2015	2016
Kokoelma	71 921	71 783	71 353	62 526	61 010
Lainat	61 527	57 427	48 235	48 412	51 872
Käynnit	37 379	40 907	40 491	38 187	39 542
Aukiolotunnit	2 206	2 645	2 999	2 519	2 399
Lähetetyt kaukolainat	7	12	12	10	7
Lainoja / asukas	18	17	14,54	14,85	16,13
Näyttelyt*	3	7	5	15	20
Tapahtumat*	10	10	10	26	29

(* tilastoitu v. 2012 alk.)

6.8 Varhaiskasvatus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lappajärven kunta on ostanut varhaiskasvatuspalvelut 1.8.2014 lähtien Kauhavan kaupungilta. Kauhava vastaa henkilöstöstä, tarvittavista atk-ohjelmista ja hankkii lasten hoidossa, kasvatuksessa ja opetuksessa tarvittavat materiaalit ja välineet hoitopaikkakohtaisen määrärahan puitteissa. Lappajärven kunnan vastuulla on kiinteistöt, siivous, ruokahuolto ja irtaimisto.

Toiminnalliset tavoitteet:

Lappajärvellä päiväkotit Ullanlinna on 2016 alusta ollut kolmeosastoinen päiväkotit. Tavallista suurempi syntyvyys vuosina 2014-2016 aiheutti sen, että kolme osastoa ei enää riittänyt kasvamaan päivähoitotarpeeseen ja 1.10.2017 perustettiin päiväkodille uusi osasto Kastehelmet, joka sijoitettiin entisen ryhmäperhepäiväkotit Lilliputin tiloihin. Ryhmän on tarkoitus toimia väliaikaisesti 2-3 vuotta, minkä aikana korkean syntyvyyden ikäluokille voidaan osoittaa varhaiskasvatuspaikka. Vuonna 2019 Lappajärvellä syntyy vain 13 lasta, kun vuodesta 2010 saakka vuosittain syntyneiden määrä on vaihdellut 20-35 lapsen välillä. Tämä on uusi ilmiö, joka vaikuttaa päivähoidon tarpeeseen, etenkin, jos tulevat vuodet jatkuvat samansuuntaisina. Kastehelmet-osaston tarpeellisuus tullaan arvioimaan elokuussa 2020.

Ryhmäperhepäiväkodeista jatkavat Itämuksula ja Länsiranta, jotka osaltaan hoitavat koulujen kanssa sivukoulujen aamu- ja iltapäivätoimintaa. Länsirannan ryhmiksessä on ollut hoitopaikat kaikki täynnä, ja syksyllä 2019 on jo jonotusta vapautuviin paikkoihin. Perhepäivähoitajia on kolme.

Vuoden 2020 aikana vahvistetaan entisestään pedagogiikkaa lapsilähtöiseksi. Uusi varhaiskasvatussuunnitelma painottaa lapsen arvioinnin sijasta kasvattajien oman toiminnan arviointia, jotta se kohtaisi lapsen tarpeet paremmin. Pedagogiikassa painotetaan pienryhmätoimintaa, leikkipedagogiikkaa sekä liikuntapainotteista kasvatusta. Keskeistä toiminnassa on lasten henkilökohtaiset

varhaiskasvatussuunnitelmat, havainnointi, dokumentointi sekä toiminnan arviointi ja kehittäminen.

Valtakunnallisena kärkihakkeena varhaiskasvatuksessa on Ihmeelliset Vuodet – koulutusohjelma, jossa painotetaan positiivista pedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa. Hankkeen kuluessa päiväkodin henkilöstöä koulutetaan osasto kerrallaan.

Suunnitelmavuodet 2021 - 202:

Ryhmäperhepäiväkotien säilyminen sivukoulujen yhteydessä on erittäin tärkeää kylien elinvoimaisuudelle sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluiden tuottamiselle. Joustava yhteistyö koulujen ja päivähoitoyksiköiden välillä on varmistettava.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Lapsen tarpeista lähtevä, lapsen kaikinpuolista kehitystä tukeva varhaiskasvatus.	Varhaiskasvatussuunnitelmat ovat ajantasaiset. Havainnointi- ja dokumentointi on keskeisenä osana toimintaa ja kehittämistä. Henkilökunnalla on käytössä tarvittavat välineet havainnointiin ja dokumentointiin.	Suunnitelmallinen lapsen yksilölliset tarpeet huomioonottava varhaiskasvatus. Ammattitaitoinen henkilökunta, jolla on tarvittavat tvt-taidot.
Varhaiskasvatuspalvelut vastaavat kysyntää kunnan eri alueilla	Palvelut pystytään tuottamaan lakisääteisessä ajassa.	Palvelut tuotetaan perheiden tarpeita vastaavasti.